

УДК 339

FEATURES OF MODERN DEVELOPMENT OF AUSTRALIA BY SECTORS OF ECONOMY**ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ АВСТРАЛІЇ ЗА СЕКТОРАМИ ЕКОНОМІКИ****Ushakova O.A. / Ушакова О.А.***s.e.s. / к.е.н.*

ORCID: 0000-0001-6161-7344

SPIN: 4507-8555

Vlasiuk I.O. / Власюк І.О.*student / студентка***Haikевич T.V. / Гайкевич Т.В.***student / студентка**Rivne Technical Professional College of NUWEE,**Rivne, Orlova, 35, 33000**ВСП «Рівненський технічний фаховий коледж НУВГП», Рівне, Орлова, 35, 33000*

Анотація. Статтю присвячено історичним аспектам та сучасному стану економічного розвитку Австралійського Союзу. Узагальнено сучасні особливості структури національного господарства країни. Акцентовано увагу на важливості інноваційного розвитку Австралії у досягненні високого рівня конкурентоспроможності економіки та економічного зростання. Проаналізовано розміри та структуру валового внутрішнього продукту, розподіл цього макроекономічного показника за секторами економіки та кінцевими споживачами Австралії. Окреслено базові статті експорту країни. Систематизовано передумови (можливості) розвитку економіки Австралійського Союзу. Визначено основні заходи державної економічної політики держави. Ідентифіковано економічні, соціальні та інші наслідки державної економічної політики Австралії, що отримуються у XXI столітті.

Ключові слова: Австралія, Австралійський Союз, економічний розвиток, національне господарство, сектори економіки.

Вступ.

Австралійський Союз було проголошено 1 січня 1906 року. Це незалежна федеративна держава.

Позитивною особливістю успіху економіки Австралійського Союзу на цей час є її потужний інноваційний розвиток, науково-дослідний та дослідно-конструкторський потенціал якого з метою розвитку нових прогресивних технологій розвиває держава. Всіляко розвинуті зв'язки між діловими колами та дослідницькими інститутами держави.

Інвестиційна політика Австралійського Союзу максимально захищає внутрішній ринок, що відповідає національним інтересам та потребує виваженого державного регулювання фінансового ринку. Разом з тим держава гармонійно проводить політику всебічного сприяння експорту. Значною при цьому є підтримка розвитку економічного потенціалу приватного сектору.

Країна має перспективне географічне розташування, оскільки має вихід до Тихого та Індійського океанів. Можна стверджувати, що її забезпеченість природно-ресурсним потенціалом у 20 разів вища від середньої в світі. Така ситуація, на нашу думку, безперечно свідчить про зростання ролі Австралії у

світовому співтоваристві з огляду на зростання глобального попиту на природні ресурси та рекреаційний потенціал цієї держави.

За площею вона перебуває на шостому місці в світі, за кількістю населення – вона перебуває серед невеликих країн, а за його густотою (2 чоловіка на 1 км²) – на одному з останніх місць.

Доцільно зазначити, що між Україною та Австралією економічні відносини тривають з 1992 року. Зокрема, станом на серпень 2020 року в економіку України було залучено понад 2 млн доларів США інвестицій з Австралії. За даними Державної служби статистики України загальний товарообіг між країнами у 2020 році склав 36,7 млн доларів США, що на 34,6% менше ніж у 2019 році [4]. З огляду на зазначене та в контексті поглиблення міжнародних зв'язків між країнами, дослідження особливостей сучасного розвитку Австралії за секторами економіки є досить актуальним.

Віддаленість Австралії від інших країн світу, зокрема від Європейського Союзу, обумовлює недостатність вітчизняних досліджень, присвячених розвитку її економіки. Зокрема, деяких особливостей розвитку економіки та зовнішньоекономічних зв'язків Австралії розглядаються у наукових працях Е. Соколової [3], аспектів міжнародного менеджменту в національному стилі спілкування Австралії торкається В. Гжешук [2] та інші науковці. Проте сучасний стан економічного розвитку Австралійського Союзу є достатньо цікавим, особливо у світлі існуючих ґрунтовних й актуальних досліджень щодо реалій синергії економіки і природних ресурсів в сучасному світі М. Хвесика [5].

Мета статті полягає у дослідженні історичних аспектів та сучасного стану економічного розвитку Австралійського Союзу.

Основний текст.

Площа Австралії становить 7631,5 тис. км² (з островами Тасманія, Кенгуру, Мелвіл та іншими – близько 7704,5 тис. км²). На цей час – це одна з економічно найрозвиненіших індустріально-аграрних країн світу. На світовому ринку Австралійський Союз виступає як один з основних постачальників мінеральної та сільськогосподарської сировини [1].

Столицею є Канберра – спеціально побудоване столичне місто. Це єдина країна, яка займає цілий континент. Віддаленість від Європи перестала бути вирішальним чинником її географічного розташування. Технічний прогрес на транспорті і в засобах зв'язку зблизив її з іншими континентами. Позитивного значення набуває відносна близькість Австралії до країн Південно-Східної і Східної Азії та Океанії [1; 2, с. 129].

Сучасна Австралія виникла трохи більше 200 років тому, як так звана «біла переселенська колонія» Великої Британії. Зараз це цілком політично та економічно самостійна країна, але формально її главою залишається англійська королева. Високого рівня розвитку на рівні світу в Австралії на цей час досягла система електронного урядування.

Австралія відома як посушливий континент. Населення на континенті розміщене відповідно до природного середовища і сформувалось за рахунок англійських емігрантів. Частка аборигенів не перевищує 1,5%. Найгустіше

заселені південно-східна та південно-західна країни. Австралія має високу частку міських жителів – 85% (один з найвищих показників у світі). Особливе місце серед міських поселень посідають столиці штатів.

Австралія при її 0,3% світового населення володіє 5,8% земної поверхні. Йдеться, насамперед, про мінеральну сировину, пасовища, енергетичні та водні ресурси, орні землі й ліси в розрахунку на одного жителя також дуже значні.

Велике землеволодіння на етапі розвитку колоній, дорожня «білої» робочої сили, характер сільськогосподарського виробництва (екстенсивне скотарство не вимагало багато робочих рук, а в землеробстві рано почали впроваджувати машинну техніку) призвели до формування традиційно рідконаселеної сільської місцевості. Тому на цей час характерним є фермерське розселення, причому у внутрішніх районах ферми значно віддалені одна від одної, подекуди на 50 і більше км.

Ізольоване життя на фермах – одна із найскладніших соціально-економічних проблем австралійського суспільства. Проте навіть в таких складних географічно-кліматичних умовах розвитку сільського господарства Австралії за оцінками світових експертів з 2021 року країна вийде на ринок олійних культур як імпортер ріпаку і таким чином відіграє значну роль у стабілізації цін на цьому ринку та деякому зниженні економічної напруги і в енергетичному секторі, який залежить від поставок ріпаку. Крім того, Австралія є найпотужнішим регіоном світу з виробництва вовни та досягла найвищого рівня розвитку вівчарської галузі тваринництва.

За розмірами валового внутрішнього продукту (ВВП) вона входить до групи перших 15 країн, а в розрахунку на одного жителя перебуває на рівні колишньої метрополії – Великої Британії. Інфляція, як правило, становить 2-3%, а основна відсоткова ставка – 1,5-5%.

В австралійській економіці переважає сектор послуг, який охоплює близько 70% ВВП, включаючи перспективну для країни туристичну індустрію, зокрема спортивний туризм, освіту і фінансове обслуговування. Економічне зростання досить сильно залежить від гірничодобувного і сільськогосподарського секторів, продукти яких головним чином експортуються на ринки Східної Азії. Гірничодобувний сектор становить 10% від ВВП; сектора економіки, пов'язані з видобутком корисних копалин становлять ще 9% від ВВП. Обробна промисловість Австралії розвивається в умовах високої вартості робочої сили. На експорт найбільшими обсягами виплавляють сталь. Австралія виготовляє харчові продукти, транспортні засоби обладнання, хімікати, текстиль, одяг, товари домашнього вжитку. Прибутковою є галузь автомобілебудування, в якій на рік випускають до 400 тис. автомобілів.

Щоквартальний приріст ВВП країни становить 1,5-2,2%. Ця динаміка визначається випуском продукції сільського господарства, машинобудування, динамікою світових цін на нафту і газ, запаси яких на шельфі Австралії є значними.

Розподіл ВВП за кінцевими споживачами охоплює споживання домогосподарств, державне споживання, інвестиції в основний капітал, експорт товарів і послуг. Характерною рисою австралійської економіки є високий рівень концентрації та централізації виробництва: загалом це 50 найбільших

компаній, зокрема BHP Group Limited (найбільша в світі гірничодобувна компанія), Wesfarmers, Woolworths Limited, які разом з банками Commonwealth Bank (найбільший банк Південної півкулі) і National Australia Bank (найбільший банк Австралії), увійшли до списку Fortune Global 500. Великі концерни, тісно пов'язані з монополіями США і Великої Британії і майже повністю контролюють економіку. У 2018 році країна посіла 18-те місце в рейтингу «Doing Business» від Світового банку. Для Австралії важливою є близькість до південно- та східноазійських ринків збуту сировини і продукції. Факторами стрімкого росту економіки слугують багаті природні ресурси, залучення технологій, капіталу, ринків збуту Великої Британії [1].

Тісні зв'язки Австралія має з США. У цих країн дуже багато спільного, зокрема історія, вільна торгівля, військове партнерство, культурна співпраця. Це відносно нові країни світу, де сформована конкурентоспроможна економіка. На цей час Австралія є відданим союзником США у співпраці з НАТО.

Країна зберегла й стабільно підтримує ліберально-демократичну політичну систему. Австралія – конституційна монархія, королівство Співдружності зі збереженням конституційно-правових зв'язків із колишньою метрополією, Великою Британією, яке очолює британський монарх, представлена генерал-губернатором. Виконавча влада в країні представлена кабінетом міністрів на чолі з прем'єр-міністром, що призначається двопалатним парламентом. Федерація складається з 6 штатів, що мають власні уряди і парламенти, і 10 окремих територій. Австралія – це головна військово-політична сила в регіоні, яка посідає 13-тє місце у світі за військовими витратами. Австралія є членом Організації Об'єднаних Націй (UN), Великої двадцятки (G20), Співдружності Націй, Тихоокеанського пакту безпеки (ANZUS), Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD), Форуму тихоокеанських островів (PIF), Світової організації торгівлі (WTO), Азійсько-тихоокеанського економічного співробітництва (APEC) та механізму АСЕАН+6 [1].

У 2018 році величина ВВП на душу населення в Австралії склала 56352 доларів США. За рік показник виріс на 0,7%. Такий невисокий темп приросту показника обумовлено ознаками «перегріву» національної економіки в умовах ефективного використання ресурсів і повної зайнятості. За оцінкою Світового банку до 2021 року включно в Австралії матимуть місце повільні темпи приросту національного доходу: в середньому на 0,8-1,4% в рік.

З огляду на особливості сучасного розвитку Австралії за секторами економіки, видається можливим систематизувати передумови (можливості), заходи державної економічної політики та їх наслідки для розвитку економіки Австралійського Союзу у XXI столітті (табл. 1).

Таким чином, маючи непросту економічну історію, досвід криз, відсутності нормальних умов для розвитку конкуренції, значний державний сектор в економіці і жорсткий державний контроль, Австралія змогла провести структурну перебудову, почати розвиток наукоємного виробництва в традиційних галузях. У результаті проведених в 90-х роках ХХ століття корінних структурних змін і завдяки значним капіталам, вкладеним в австралійську економіку (особливо в гірничодобувні і енергетичні галузі, яким

належить ключова роль в економіці країни), а також впровадженню новітніх технологій, в Австралії спостерігається стабільне економічне піднесення.

Таблиця 1

Систематизація сучасних умов економічного розвитку, заходів державної економічної політики та наслідків для економічного зростання Австралійського Союзу

<i>Передумови (можливості) розвитку економіки</i>	<i>Заходи державної економічної політики</i>	<i>Економічні, соціальні та інші наслідки державної економічної політики</i>
<p>1. За площею Австралійський Союз займає цілий континент;</p> <p>2. Вихід до Тихого та Індійського океанів;</p> <p>3. Віддаленість від Європи і близькість до країн Південно-Східної і Східної Азії та Океанії;</p> <p>4. Значний природно-ресурсний та рекреаційний потенціал;</p> <p>5. Посушливий клімат;</p> <p>6. Федеративна економічно та політично самостійна держава з формальним головуванням англійською королевою;</p> <p>7. Столицею є спеціально побудоване місто;</p> <p>8. Населення сформувалось насамперед за рахунок англійських емігрантів, низька частка аборигенів і висока частка міських жителів і розміщене відповідно до природного середовища: особливе місце серед міських</p>	<p>1. Розвиток науково-дослідного та дослідно-конструкторського потенціалу через сприяння зв'язкам між бізнесом та науковими колами держави;</p> <p>2. Інвестиційна політика захисту внутрішнього ринку;</p> <p>3. Державне регулювання фінансового ринку;</p> <p>4. Політика сприяння експорту;</p> <p>5. Підтримка розвитку економічного потенціалу приватного сектору;</p> <p>6. Активне впровадження електронного урядування;</p> <p>7. Підтримка високого рівня концентрації та централізації виробництва;</p> <p>8. Залучення технологій, капіталу, ринків збуту Великої Британії;</p> <p>9. Вільна торгівля з США;</p> <p>10. Значне</p>	<p>1. Провідні позиції у світовій економічній системі як індустріально-аграрної країни;</p> <p>2. Ефективне використання ресурсів і повна зайнятість;</p> <p>3. Інноваційний розвиток і конкурентоспроможна економіка, економічне зростання з річним приростом близько 7%;</p> <p>4. Рівень інфляційного знецінення австралійського долара становить не більше 3%, а основна відсоткова ставка – не більше 5%;</p> <p>5. Основний постачальник мінеральної та сільськогосподарської сировини;</p> <p>6. Переважання сектору послуг (близько 70% ВВП), включаючи туризм, освіту і фінансове обслуговування;</p> <p>7. Потужний розвиток гірничодобувної промисловості та іншого видобутку корисних копалин (до 20% ВВП);</p> <p>8. Активний розвиток сільського господарства, зокрема у вирощуванні олійних культур та виробництві вовни;</p> <p>9. Головний напрям експорту – ринки Південної</p>

поселень займають столиці штатів; ізольоване фермерське життя у рідконаселеній сільській місцевості.	фінансування військово-політичних цілей; 11. Високий рівень фінансового стимулювання в обробній промисловості.	та Східної Азії; 10. Висока прибутковість галузі автомобілебудування; 11. Значний контроль економіки великими концернами, що пов'язані з монополіями США і Великої Британії.
--	---	--

Систематизовано авторами.

Висновки.

Отже, з'ясовано, що економічні та соціальні зміни, що відбуваються в Австралії упродовж останніх 15 років є значними. Австралійський Союз є достатньо відкритою країною, яка завжди готова до міжнародної економічної, політичної, соціально-культурної співпраці з іншими країнами. Держава фінансує різноманітні науково-дослідні розробки, створено федеральну Організацію з наукових і промислових досліджень, планує розміщення промислових підприємств, фінансує перспективні напрямки розвитку певних регіонів, готує спеціалістів для затребуваних галузей економіки. Австралія являє собою приклад того, як аграрно-орієнтована країна, що має тривале колоніальне минуле, змогла використати особливості і недоліки свого становища, що склалося історично, на свою користь, переорієнтуватися, пристосуватися до сучасних світогосподарських зв'язків і відносин.

Визначено, що Австралійський Союз на цей час посідає домінуючі місця у світовій економічній системі за багатьма показниками. З огляду на це, перспективами подальших досліджень є розвиток економічної взаємодії між Україною та Австралійським Союзом.

Література:

1. Австралія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Австралія> (дата звернення: 10.10.2020)
2. Гжешук В. Міжнародний менеджмент в національному стилі спілкування країн світу. Молодь і ринок. 2014. № 5. С. 128–134.
3. Соколова Е. В. Особливості розвитку економіки та зовнішньоекономічних зв'язків Австралії. URL: http://www.rusnauka.com/14_APSN_2008/Economics/32232.doc.htm (дата звернення: 12.10.2020)
4. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Австралією. URL: <https://australia.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/315-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-avstralijeju> (дата звернення: 15.10.2020)
5. Хвесик М. А. Економіка і природні ресурси: реалії синергії. Економіка природокористування і сталий розвиток. 2019. № 5 (24). С. 5.

References:

1. Wikipedia. (n.d). *Australia*. Retrieved October 10, 2020, from URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Австралія>
2. Hzheshchuk, V. (2014). International management in the national style of communication of the world. *Youth & market*, 5, 128–134.
3. Sokolova, E. V. Features of the development of the economy and foreign economic relations of Australia. Retrieved October 12, 2020, from URL: http://www.rusnauka.com/14_APSN_2008/Economics/32232.doc.htm
4. Embassy of Ukraine in Australia (n.d). *Trade and economic cooperation between Ukraine and Australia*. Retrieved October 15, 2020, from URL: <https://australia.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/315-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-avstralijeju>
5. Khvesyuk, M. A. (2019). Economy and natural resources: the realities of synergy. *Environmental Economics and Sustainable Development*, 5 (24), 5.

Abstract. *The article is dedicated to the historical aspects and current state of economic development of the Australian Union. The modern features of the structure of the national economy of the country have been generalized. The importance of Australia's innovative development in achieving a high level of economic competitiveness and economic growth has been emphasized. The size and structure of gross domestic product, the distribution of this macroeconomic indicator by sectors of the economy and end users of Australia have been analyzed. Some basic articles of the country's exports have been outlined. The preconditions (possibilities) of economic development of the Australian Union have been systematized, among which the perspective geographical location, natural resource and recreational potential, state system, structure and location of the population on the continent and others have been considered. The main measures of the state economic policy of the state have been identified, including the development of machinery and technologies, investment policy of domestic market protection, state regulation of the financial market, export promotion policy, support of private sector economic potential, active implementation of e-government, support of high concentration and centralization of production, attraction of technologies, capital, markets of Great Britain, free trade with the USA, considerable financing of military-political purposes, high level of financial stimulation in the manufacturing industry. The economic, social and other consequences of Australia's public economic policy in the 21st century have been identified, namely: leading positions in the world economic system as an industrial and agricultural country, efficient use of resources and full employment, innovative development and competitive economy, economic growth, low the level of depreciation of the national currency, profitable development of the services sector, mining, agriculture, automotive industry, significant control of the economy by large corporations associated with the monopolies of the United States and Great Britain, etc.*

Keywords: *Australia, Commonwealth of Australia, economic development, national economy, sectors of economy.*

Статтю відправлено: 04.11.2020 р.

© Ушакова О.А., Власюк І.О., Гайкевич Т.В.